

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. emelet 215.) fogad el.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás.

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Égész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$

Allami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Emil Unger.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwasserbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai. Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos. — A magyar halászat multjából. Dr. Lukács Károly. — Tógazdasági címek — Japán halászok. Zboray Ernő. — Ujdonságok. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Richtlinien und Zukunft der Forellenzucht in Ungarn. — Aus der Vergangenheit der Ungarischen Fischerei. — Adressen der Ungarischen Karpfenteichwirtschaften. — Japanische Fischer. — Neuigkeiten. — Preisliste. — Annoncen.

Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai.

Irta: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos (Sopron).
(Folytatás.)

A pisztrángos hegyi patakok tápláléktermelő képességéről.

A pisztráng táplálkozásáról írott előbbi fejezetből láthatjuk, hogy a pisztráng, bár szárazföldi eredetű táplálékot is fogyaszt, táplálékának nagyobb és jelentősebb részét a környezete termeli számára, miért is a lakóvíze termelő képességétől szorosan függő viszonyban van. Ha valamely víz pisztránghozamát helyesen akarjuk megítélni, ismernünk kell annak tápláléktermelő képességét, azaz a termelésben közrejátó azon tényezőket, amelyek azt kedvezően vagy kedvezőtlenül befolyásolják.

A víz természetes tápláléktermelő képessége, — bár vég-eredményben azon növényi eredetű anyagok mennyiségére vezethető vissza, amelyek a pisztráng táplálékát képező alsóbbrendű állatvilág kifejlődését, mennyiségi előfordulását közvetlenül, vagy közvetve lehetővé teszik, — alapjában véve számos egymásba kapcsolódó tényezőtől függ. A víz fizikai tulajdonságaitól (mozgás, hőfok), a meder szerkezetétől, főleg azonban a környezettől, attól a tájtól, amelyen a víz áthalad. A víz kémiai összetétele, kivéve az oldott oxigén tartalmát, természetes körülmények között általában nem nagyjelentőségű.

Az állatok, a növények által termelt és bennük felhalmozott energiát vagy közvetlen fogyasztás révén (élő növények vagy növényi eredetű törmelék anyagok), vagy közvetve (növényevő állatok húsán keresztül) hasznosítják a saját szervezetük felépítésére. A növényi szervezetek (élő és elhalt) képezvén a pisztráng táplálékának alapanyagát, számára jó fejlődést csak az ezekben gazdag vizek biztosítanak. Ezek előrebocsájtása után térjünk át azon tényezőkre, amelyek a növényi alaptáplálék jelenlétét mennyiségileg befolyásolják. A fizikai tényezők közül kétségtelenül a vízfolyás esésének és így sebességének jut a főszerep. A

sebesen folyó víz a növényi élet kifejlődését kedvezőtlenül befolyásolja. Lehetetlenné teszi az alsóbbrendű növények lebegő (planktonikus) életét. A folyó víz koptató, csiszoló hatását a magával hurcolt görgetett kisebb nagyobb törmelék sokszorosán fokozza és ezzel megakadályozza a moháknak, algáknak letelepedését, a magasabbrendű virágos növények meggyökeresedését. Ezért a sebesen rohanó vízben hiányzik a növényi élet, csupán a mederből kiálló sziklák árnyékában lévő védettebb részeket vonják be egyes alga vagy mohaféleségek. (Nyálkás lepedék, vagy nemez-szerű telepek. (Scytonema, Tolypothrix, Desmonema.)

A sebesen folyó részekben az állati életnek is különleges életfeltételei vannak. Tömegesebben csak olyan helyeken telepedhetnek meg az állatok, ahol a kódarabok nincsenek erősebb mozgásban, ahol nem fenyegeti őket a betemetés, elsodrás és szétzúzás veszedelem. A sebesen mozgó víz a lebegő (planktonikus) állatvilág kifejlődését lehetetlenné teszi s még az önálló mozgást is nagymértékben megnehezíti. Az ilyen patak- vagy folyórészekben azért csak olyan állati szervezetek élhetnek meg, amelyek különleges tapadó vagy kapaszkodó szervekkel rendelkeznek, vagy testalkatukkal alkalmazkodtak a különleges viszonyokhoz.

Leginkább a meder kövekkel borított részein telepsznek meg, mert a súlyuknál fogva mozdulatlanul fekvő kódarabok elegendő védelmet, a hézagaikban elakadó szerves törmelék anyagok alakjában elegendő táplálékot nyújtanak lakóiknak. Ezért rajtuk, köztük, alattuk elég gazdagnak mondható állatvilág telepszik meg, amelynek jórésze a pisztráng táplálékát képezi.

Milyen állatvilágot találunk a sebesvízű patakok kövein s a közöttük örvénylő vízben?

Vannak közöttük olyan fajok, melyeknek teste széles és erősen lapos, hogy így a sebes víz támadásának minél kisebb felületet nyújtson. Ilyenek az Örvényférgekhez tartozó *Planáriák*, a Csigákhoz tartozó kicsiny, lapos sapka-alakú *Ancylus fluviatilis*, melyek lassan mászkálnak ide-oda a kövek felületén. A rovarok között is találunk lapos testű állatokat. A *Perla maxima* nevű álkérés, az *Epeorus*

névű kérészek lapos teste szinte hozzátapad a kövek felületéhez s így dacol az elsodrás veszedelmével. A *Thremma gallicum* nevű tegzes szitakötő álcája lapos és kissé íves házat épít magának s az ide tartozó *Silo*, *Goera*, *Lithax* nevű fajok hengeralakú tegzük elejére és oldalára lapos kövecskéket ragasztanak, miáltal házuk lapos szerkezete szintén az elsodrás ellen tesz jó szolgálatot. Más állatfajok különleges tapadó és kapaszkodó szervekkel védekeznek az elsodrás ellen. Nagyon jól megépült tapadószerve van pl. a kétszárnyúak közé tartozó *Liponeura* álcájának; egyes árvaszunyog-álcák és viziakafajok (*Calonyx*) kampós karmokkal tudnak megkapaszkodni. A *Simulium*-álcák horogkoszorúik segítségével kapaszkodnak meg a kövekre erősített magukszötte hálóban. A víz fenekén élő tegzes szitakötők álcái nehéz homokszemekből és apró kődarabokból építik meg súlyos házukat s nagyobb kövek mellett másképp eléri azt, hogy a víz elsodrása kevésbé fenyegeti őket.

Látjuk tehát, hogy a szikláról sziklára zuhanó és rohanó patakokban is van élet — főleg állati élet, de ez korántsem elég gazdag ahhoz, hogy a pisztrágnak tökéletes fejlődési lehetőséget biztosítson. Ez is oka annak, hogy rohanó hegyi patakokban és folyókban nagyra nem nő meg.

A sebes hegyi patakokban élő állatvilágot *Thienemann* a következő három nagy csoportba osztja, életmódtani (ökológiai) szempontból:

1. Sebesvizekben élő „rheobionta“ szervezetek, melyek rendes körülmények között csakis ott élnek, azokra jellemzőek s csak nagyon ritkán és véletlenül találhatók meg egyéb vizekben is; egész szervezetük a sebes vízben való életmódhoz alkalmazkodott. Ilyen pl. a *Liponeura* álcája.

2. Sebesvizet kedvelő „rheophil“ szervezetek, melyek nemcsak a sebes, hanem a csendes folyású vizekben is megélnek, de a sebesvizekbe kerülve jól érzik magukat, olyan kedvező életfeltételeket találnak, hogy ott nagy mennyiségben elszaporodnak s így nagy egyedszámban találhatók meg. Ilyenek a *Planáriák* és az *Ancylyusok*.

3. Sebesvízi vendégek, „rheoxén“ szervezetek, melyek rendes viszonyok között a csendes vizekben élnek s csak véletlenül külső okok hatására kerültek a sebesvizek állatai közé. Itt elszaporodni nem tudnak, mert az életfeltételek számukra nem kedvezők.

Amde nem mindenütt száguld a hegyi patak sem szikláról sziklára. A laposabb, kiszélesedő völgyekben lassú folyású lesz, szinte megpihen. A patak ide-oda kanyarog, köveket nem hord magával s az apró homokszemeket is lerakja, mintha ajándékokat osztogatna a csöndes nyugalmat adó ágynak. A víz haragos zúgása megszűnik s halk csobogás váltja fel azt. Az ilyen helyeken teljesen más a patak növény és állatvilága, mert hiszen más az élettér (biotop) s mások a fizikai és élettudományi (biológiai) viszonyok is. A sebesvizek élővilága a zuhogókat az u. n. lotikus helyeket népesíti be; a csendesfolyású lenitikus helyeket pedig egészen más szervezetek, melyek a lassú vizekben szeretnek élni. A kövekre itt májmohok telepednek, másutt lombosmohok — főleg *Fontinalis* fajok — ülnek. Arrébb meg sokféle moszat alkot a köveken sokszor vastag bevonatot. Ilyen helyeken található a sötétzöld *Ulothrix zonata* Kütz is. Elágazó telepeik hullámzó fonalakat, sűrű párnákat alkotnak, amelyek sok alsóbbrendű állatnak nyújtanak lakóhelyet, védelmet. Egyes állatok táplálkoznak is belőlük. Főjelentőségük azonban abban rejlik, hogy szövedékük felfogja a víz által sodort növényi és állati törmelék anyagot és ezáltal bőséges táplálékot nyújtanak nagyszámú lakóiknak.

Ahol a hegyi patak medre a kiszélesedő völgyben kigyószzerű kanyarulatokat képez s ahol az ember duzzasztógátakat épített a mederben, hogy apró malmainak, fűrésztelepeinek hajtására, vagy rétjeinek öntözésére vizet duzzasszon és vezessen el, ott olyan nyugodt patakrészek vannak, hogy a víz csaknem áll. Itt faágak, lomblevelek, magasabb helyekről lehordott növények, széna, stb. halmozódnak fel, ezeket a víz elrothasztja, a baktériumok szétbontják, bűzös iszap halmozódik fel, mely homoklerakódásokkal váltakozhatik. Az ilyen helyek gazdagok korhadó és rothadó szerves anyagokban s egészen más az állatviláguk is.

A nagyon csendesfolyású, szinte állóvízű lenitikus helyek növény és állatvilága már nemolyan jellegzetes. Olyan fajokat találunk itt, melyek hasonló viszonyok között az állóvizekben is megtalálhatók: virágos növények gyökereznek meg s az állatvilág tagjai között még lebegő (planktonikus) fajokat is találunk a kerekcséregyek, alsóbbrendű rákok, viziakák stb. csoportjaiból.

Nagyon jellegzetes alsóbbrendű állatvilága van a hegyi patakok köveit benövő mohapárnáknak. Ha egy mohacsomót leszakítunk és fehér tálcában kimossuk, vagy erős vizsugárral kirostáljuk, akkor nagyon sajátos és gazdag állati élet jelenlétét állapíthatjuk meg. Ezek a mohalakó állatok a mohaszövedék között élnek. Tapadószerveik nincsenek, de ezek

helyett testükön hátrafelé hajló tüskék, sörték, s egyéb kiálló szervek vannak, melyekkel igen jól meg tudnak kapaszkodni a mohaszövedék között. Ezeket a szerveket a tudomány kapaszkodószerveknél (retentiós szervek) nevezi. A víz kimosó, elsodró hatása ellen védekeznek velük. A mohalakó vagy egyéb növényzet között élő fajok („phytophil“-fajok) másik feltűnő tulajdonsága az, hogy nagyon kicsiny testűek, valóságos törpék. Vizi atkák, bogarak, árvaszunyogálcák, kerekcséregyek, találhatóak a mohaszövedékek és egyéb növényzet párnái között, sokszor nagy tömegekben s így ezek a pisztráng számára bő táplálékot nyújtanak.

Az osztrák Alpokban gyakran volt alkalmunk megfigyelni, hogy sok kisebb hegyi patak feltűnően jó pisztráng-állományát kizárólag a kövekre telepedett forrási moha (*Fontinalis antipyretica* L.) nagy hullámzó párnákat alkotó telepeinek köszönheti. A bennük hemzsegő állatok révén bőséges táplálékot és egyuttal védelmet, búvóhelyet biztosítanak a pisztráng számára. (Folyt. köv.)

A magyar halászat multjából.

Herman Ottó a „Magyar Halászat Könyve“ roppant adatkincsenek feldolgozásakor jutott arra a meggyőződésre, hogy a magyar halászat történetét az élő népies halászat ismerete nélkül megírni nem lehet. (I. kötet 8. lap). Az ő, minden további magyar nemzedéknek becslésében növekedő mesetermüve megvetette a szilárd alapját ennek az ismeretnek. Ez ősi magyar foglalkozás későbbi szellemi adeptusai, tudományos művelői és krónikásai csak az ő általa vágott csapásokon indulhatnak, az ő gyűjtői munkájának kiegészítésére, a fejlődés egyes szakaszainak erősebb adatokból vont következtéseinek helyreigazítására vállalkozhatnak.

E sorok írója, aki majdnem két évtizeden át közelről figyelte a Balaton halásznépének munkáját, már hosszabb idő óta növekvő kedvteléssel tallóztat a magyar halászat régi emlékei között, s nagyszámú tanulságos, nemcsak a mult ködébe világító, hanem a jövőbeli fejlődés szempontjából is gondolatébresztő adatokra bukkant. Folyóiratunk szerkesztője úgy találta, hogy a mi olvasóközönségünket is bizonyára érdeklik a magyar halászat multjának kellő kritikával összeválogatott emlékei, s ezért felbátorított arra, hogy ezekből egy sorozatot az új rovatban közzétegyek. Annál szívesebben vállalkoztam erre a munkára, mert a szerkesztő úr megtisztelő felkérése eszembe juttatta egyik kiváló, az élők sorából tragikus hirtelenséggel távozott historikusunknak, *Thallóczy Lajos*nak nemrég olvasott megjegyzését, hogy időnként minden történetkutatónak (mielőtt élete „nagy“ művét közzétehetné) gondolni kellene a multak hományából kiásott fontosabb adatok szellőztetésére, különben — a népi és egyéni életsorsok forgandóságában — örökre visszasüllyedhetnek ezek a feledés és pusztulás feneketlen mélységébe, nem csekély kárára a hazai szellemi és gazdasági művelődés történelmének.

I.

Ezuttal a haláraznak az utolsó évszázad írott emlékeiből kitetsző alakulására szeretnénk egy kis világosságot deríteni. Mivel az értékmérő eszközök elég szaporra változóson mentek keresztül, s így a régi haláraz csak akkor világosíthatunk fel a halak valóságos értékéről, ha más élelmiszerek vagy közhasználatú cikkek árával összemérhetők, ezért minden korszakban halárazait igyekeztünk más árucikkek egykorú áráival párhuzamba állítani.

Előre bocsátjuk, hogy *Kováts Ferenc*, *Kropf Lajos*, *Iványi Béla* és *Erdélyi László* pénztörténeti tanulmányai szerint

a XV. században, *Zsigmond király* idejében egy aranyforint = 200—240 bécsi fillérrel (régii denárral) vagy 100 új denárral, vagy 16 magyar garassal.

A XVI. sz. elején:

100 rhénes forint = 80 magyar forint,
1 „ „ = 80 „ denár vagy 70 rhénes krajcár
1 koronás bírod. arany = 90 rhénes krajcár = 1 magyar forint és 20 denár.

AXVI. sz. közepén, a Balaton környékén *Erdélyi L.* szerint:

1 rhénes frt = 60 kr. = 80 magyar denár
5 rhénes frt = 300 kr. = 400 magyar denár = 4 magyar frt.
vagyis 3 krajcár = 4 denár.

A XVII. sz. első felében:

1 arany dukát-érem = 2 magyar frt. és 10 denár
1 jó tallér = 1 „ „ „ „ „ 25

A régi hal- és egyéb élelmiszerárakat a hazai gazdaságtörténelem megalapítóinak, *Acsády Ignác*nak és *Tagányi Károlynak* s több kiváló művelőjének, u. m. *Takáts Sándornak* és *Lehóczky Tivadarnak*, továbbá *Kemény Lajosnak*, *Könyöky Alajosnak* és *Melhárd Gyulának* az Országos Le-

véltárból és vidéki (Kassa, Kaposvár, Máramarossziget stb.) levéltárakból származó kivonataiból gyűjtöttem össze.

Az élelmi- és egyéb közszükségleti cikkeknek bizonyos árszabályozását már a 15. században szükségessé tette az a körülmény, hogy a török veszedelem folytán mind rendszerebbé váló katonai gyakorlatozások, hadmenetek és beszállások alkalmával a lakosság igyekezett a katonaság által igényelt cikkek árát minél magasabbra csigázni és így a honvédő csapatok ellátását nyereségszerzésre kihasználni. Idáig először Zsigmond király idejéből tudunk árszabályozásról, melyet ő az 1435: VIII. tc.-ben akkép rendelt el, hogy a katonai csapatok a vármegyék által megszabandó árban vehessék meg a községekben az élelmiszereket.

Mátyás király az 1486: XXXI. tc.-ben rendelte el, hogy a hadba vonult seregeket a községek a szükséges élelmiszerekkel a megyei hatóság által megállapított árakon tartoznak ellátni.

I. Ferdinánd már országos törvénnyel (1538: XXVI. tc.) szabályozza az élelmiszerek árát. Ebben az árszabásban *halfélét* még nem találunk, tehát hadrakelt sereg táplálkozásában a halnak — úgy látszik — még nem volt szerepe. Megemlítendőnek tartjuk azonban — hogy összehasonlítási mértéket szolgáltatassunk későbbre — a következő egységárakat.

Egy igavonó ökör	12 frt.
egy fejős tehén	6 frt.
egy hizott sertés	2 frt.
egy sovány sertés	1 frt.
egy malac	— 4 denár
egy lúd	— 3 denár
egy tyúk	— 2 denár
egy font marhahús	— 1 denár
egy font sertéshús	— 2 denár

Az 1563: XIII. tc.-ben és — ennek megerősítéséül — az 1588: XI. és 1649: XCII. tc.-ben elrendelték, hogy a vég-helyeken a kerületi kapitány az alispánnal és a szolgabírákkal együtt állapítsák meg időről-időre az élelmi cikkek árát.

A *kassai* kereskedő céh szabályai szerint, akit céhtagul felvettek, annak lakomát kellett, adnia, de ez alól meg is válthatta magát. Éppúgy az újonnan választott kassai városbíró tiszteletére is mindig lakomát csaptak. Ennek a lakomának 1536. évtől fennmaradt költségjegyzékében a következő értékelések tűnnek fel:

Egy őz	— frt. 34 denár
egy nyul	— frt. 11 denár
egy fogoly	— frt. 4 denár
egy malac	— frt. 8 denár
4 ponty (Kerpen) és 2 csuka összesen	67 denár
Fél hordó ser	25 denár

Ebből kitetszőleg a halak elég magasra vannak értékelve: ismeretlen súlyú darabja a pontynak vagy csukának legalább 8—10 denár, vagyis a hat darab hal egyenértékű két őzszel.

1563-ban, Miksa császár magyar királlyá koronáztatására Pozsonyban összehívott országgyűlés alkalmával, egy erre a célra összehívott bizottság — az áru-uzsora megakadályozására — a következő élelmiszerárakat állapította meg:

Egy malac	9 denár
egy hizott lúd	6 denár
egy tyúk	4 denár
egy font füstölt szalonna	4 denár
egy font friss szalonna	3 denár
egy font marhahús	2 denár
egy font borjúhús	2 denár
egy font viza	6 denár
egy font csuka	6 denár
egy font ponty	4 denár
egy font harcsa	4 denár
2 font vaj	7 denár
5 drb. tojás	1 denár

1625-ben a XL. tc. elrendelte, hogy minden vármegye fő-és alispánja, a rendekkel egyetértőleg, közgyűlésen szerkesz-szenek egy minden élelmi- és iparcikket, valamint a napi-béreket is magában foglaló árjegyzéket, melynek betartása szigorúan kötelező legyen. Ennek a törvénynek megfelelően a következő évben Perényi Ferenc abaúji főispán és Bethlen fejedelem hadvezére elnöklésével Felsőmagyarország megyéi Kassán gyűlést tartottak és egy terjedelmes árszabályzatot fogadtak el, mely majdnem minden közforgalmi cikk árát tartalmazta. Megállapították egyben, hogy egy arany érem (dukát) értéke 2 magyar frt. és egy jó tallér értéke 1 frt. és 20 pénz vagy denár, s hogy minden fizetésnél ez az értékelés kötelező. A halak árai ugyan ebben az árszabásban nem szereplnek, kiemeljük mégis a következő árakat:

Egy szép ökör	35.— frt.
egy borjas tehén	10.— frt.
egy hizott sertés	10.— frt.

egy kövér juh	1.— frt.
egy posztó dolmány	4.— frt.
egy posztó nadrág	1.25 frt.
egy őz	— .80 den.
egy nyul	— .15 den.
egy jó malac	— .15 den.
egy hizott lúd	— .20 den.
Marhahús fontja	— .3 den.
Borjúhús fontja	— .5 den.
Szalonna fontja	— .8 den.
Méc itcéje	— .25 den.
Vaj itcéje	— .25 den.

Ugyanezen ár- és díjszabás szerint a szőlőmunkás napibére	26 denár
egyszeri étkezéssel	15 denár
az arató napszámberé	6 denár
a kaszás napszámberé	15—20 denár

1629. évben a máramarosi 5 koronaváros (Sziget, Huszt, Técső, Visk és Hosszúmező) szintén árlimitációt készítetett — csupa *tősgyökeres magyar nevű* küldöttei által, — mely árszabályból kiemeljük a következő hús- és halárakat:

Kecskehús, borbécs hús és juhhús fontja	1 pénz (denár)
Galóca, pisztráng, lepényhal, csuka fontja	3 pénz (denár)
Márna, paduc, telin (?)	2 pénz (denár)
Apró, fehér varsabeli hal és menyhal fontja	1 pénz (denár)

Az 1669. évből Abaúj vármegyei árlimitációból a következő hús- és halárakat emeljük ki:

Egy öreg (értsd: nagy) őz	1.— frt.
egy öreg nyul	— .24 den.
egy pár hizalt lúd	— .50 den.
egy pár kacsa	— .24 den.
metszeni való jó borjú	2.50 frt.
egy jó fejős tehén	26.— frt.
egy rókabőr, aki szép	1.50 frt.
a sós öreg halnak, csukának, pontynak fontja	— .6 den.
25 öreg rák	— .3 den.
Tokenak és vizának fontja	— .9 den.
Pisztrángnak fontja	— .60 den.
Egy tekenyős	— .3 den.

Az 1698. évben Ugocsa vármegye közgyűlésén ezeket az árakat szabták:

Egy köből buza	2.— frt.
egy köből rozs	1.20 frt.
egy köből tengeri	1.60 frt.
marhahús fontja	— .3 den.
sertéshús fontja	— .6 den.
egy lúd	— .24 den.
egy kacsa	— .12 den.
egy tyúk	— .9 den.
egy malac	— .12 den.
6 drb. tojás	— .3 den.
Halnak fontja	— .6 den.

Az 1721. évi zemplénmegyei árszabásban a hal újra nem szerepel, de ugyanakkora maradt az ára a

marhahúsnak, fontja	3 denár
sertéshúsnak, fontja	6 denár
szalonna és háj fontja	12 denár

Ugyanebben az 1721. évben *Bátaszék* mezővárosban szükségesnek látták szabályozni az árakat és különös képpen a *halárakat* is, „mivel ekkoráig a halászok mindenféle halat úgy adtak el, az mint magok akarták, ennek utána a bíró híre nélkül senki se árulja; ha árulja is a bíró hírével, a *pontynak* okáját*) 4 pénzen, a *harcsának* 3 pénzen, más-féle apró halnak pedig 2 pénzen, ha följebb adja valaki, jószága contrabontáltatik“. Megjegyezzük, hogy az öregbíró neve Tódor Radonovity, az esküdtek is mind szerb nevéek, mégis jó magyarul van írja a „törvény“.)

1744. évből Erdélyországból maradt fenn egy árszabás, melyet Haller gubernátor és Pongrácz György kancellár adtak ki:

Egy öreg rideg sertés	1.— frt.
egy süldő malac	— .60 den.
pár esztendő borju	6.— frt.
egy font tehénhús	— .3 den.
egy kövér lúd	— .30 den.
egy kövér réce	— .18 den.
egy kövér tyúk	— .9 den.
egy nyul bőrostül	— .15 den.
egy őz bőrostül	— .68 den.
Egy ejtel**) eleven pisztráng városokon tálben	— .60 den.
másszor (nem tálben)	— .36 den.

*) Oka, régi török súlyegység, kb. ötnegyed kg.

**) Eitel (a német Ahtel?) Erdélyben az újabb időkig fennmaradt ürmérték, mely kb. egy itzének felel meg.

1770. évben Bereg megye közgyűlése így limitálta a fontosabb húsárakat:

Marhahús fontja	2 és fél kr.
Bárány, juh fontja	2 kr.
Sertés fontja	3 kr.
Friss szalonna fontja	6 kr.
Pulyka	30 kr.
Lud	15—24 kr.
Tyuk	5 kr.

1805. évben Bereg megyében már jól felmentek az árak:

Marhahús fontja	6 kr.
Borjűhús fontja	12 kr.
Sertéshús fontja	14 kr.
Új szalonna fontja	20 kr.
Ó-szalonna fontja	24 kr.
Lud párja	1 frt. 30 kr.
6 tojás	3 kr.

Ugyanebben az évben a somogymegyei mészárosok kérelmeztek a megyénél, hogy a húsárak alacsonyra limitált árát emelhessék, mert nem tudnak megélni. A vármegye a kérvényt vizsgálat tárgyává tette és a hús-, vele együtt a kenyér árát is újra megszabta a következőkben:

Egy font marha-, vagy disznóhús ára	8 kr.
egy font borjúhús ára	9 kr.
egy font szalonna ára	24 kr.
egy font rozskenyér ára	4 kr.
egy font búzakenyér ára	5 kr.

1818. évben erősen folytatódott az áremelkedés Bereg megyében:

A marhahús fontja	12 kr.
borjúhús fontja	16 kr.
sertéshús fontja	20 kr.
ó-szalonna fontja	1 frt.—
új szalonna fontja	40 kr.
Lud	1.50—2.30
Tyuk	30 kr.
Szopós malac	40 kr.
2 tojás	2 kr.
Búzaliszt	8 kr.
Napszámberé ácsnak, kőművesnek	48 kr.
Napszámberé pallérnak	1 frt.
Napszámberé napszámósoknak	30 kr.
Napszámberé szőlőkapásnak, kaszásnak	30 kr.

(Folytatjuk.) Lukács Károly.

Tógazdasági címek.

Tógazdaságaink 1938. évi összeállítása.

Az alábbiakban közöljük tógazdaságaink nyilvántartott vízterületét és az 1938. évben vízzel borított területeket ott ahonnan jelentéseket kaptunk. Az utolsó rovatban összeállítottuk azt is, hogy kik tagjai az Országos Halászlati Egyesületnek, illetve mely tógazdaságok előfizetői a Halászlát c. folyóiratnak.

Ezt az alkalmat felhasználjuk arra, hogy mindazon tógazdaságok tulajdonosainak, bérlőinek, akik egyesüleinknek ma még nem tagjai, lapunk novemberi példányát külön is megküldjük. Célnk ezzel az, hogy az egyesületi munkában való részvételre hívjuk fel összes tógazdáink figyelmét.

1930-ban a „Magyar Halászlát” c. földművelésügyi kiadványban jelent meg az utolsó összeállítás tógazdaságainkról. 1930. december végén 149 helyen 16.510 kat. holdon folyt haltermelés. Most 8 évvel később (A trianoni Magyarországon) 172 helyen 18.709 kat. hold tógazdasági területről számolunk be. A fejlődés szembeütő, különösen, ha figyelembe vesszük a közbejött gazdasági válságot. A Felvidék és Kárpátalja visszatérésével tógazdaságaink száma nem nagy mértékben, de szintén emelkedett.

A jövőben halászlati társulataink fontosabb adatait, valamint sporthorgász egyesületeink neveit is közölni kívánjuk.

Arra kérjük tógazdáinkat, hogy a kimutatásban szereplő esetleges hibákat és változásokat a tógazdasági terméskijelentéssel egyidőben az Orsz. Halászlati Felügyelőségnek jelentsék.

Megjegyzés: A kérdőjeles tógazdaságok 1938 évben jelentést nem adtak.

Sorszám	Tulajdonos vagy bérlője	Hely	Mezye	Nyilvántartott terület kat. hold	1938. évi bementás szerint víz alatti kat. hold	O. H. E. tagja-e?, v. Halászlát előf.
1	M. Tógazd. rt.	B.-földvár	Somogy	67	60	tag
2	"	Bia	Pest	208	185	"

3	"	Bicske	Fejér	200	197	"
4	"	Gelej lapos	Szabolcs	158	139	"
5	"	Horiobágy	Hajdu	2300	2298	"
6	"	Mike	Somogy	86	86	"
7	"	Morichely	"	280	280	"
8	"	Nagy láng	Fejér	317	295	"
9	"	Pellérd	Baranya	295	260	"
10	"	Sárd	Somogy	107	107	"
11	"	Órs	Fejér	394	357	"
12	"	Fáncs	"	347	326	"
13	"	Sárszentmiklós	"	209	209	"
14	"	Szababattván	"	30	30	"
15	"	Tápiószecső	Pest	131	131	"
16	"	Tüsképuszta	Baranya	356	277	"
17	"	Vrászló	Somogy	357	357	"
18	gr. Somssich J.-né	Csór	Fejér	200	—	—
19	gr. Pappenheim S.	Iszkaszentgyörgy	"	167	167	tag
20	Lichstenstein ?	Bajonta	Bihar	78	?	—
21	Mándy Samu	Simongát	Somogy	475	?	tag
22	gr. Eszterházy F.	Tata	Komárom	800	?	?
23	Halász Miklós	Cikolapuszta	Fejér	175	?	előf.
24	gr. Zichy Aladár	"	"	280	?	"
25	br. Inkey Pál	Iharos	Somogy	160	160	tag
26	Cc.chus D. és Z.	Ugra	Bihar	780	780	"
27	"	Kelebia	Bihar	430	400	"
28	Cisztercita rend előszállási uradalma	Elsőszállás Róbertvölgy	Fejér	63	63	—
29	Szászy Lajos	Dunaföldvár	Tolna	230	110	—
30	bérlő: Zimmer F. tulajd.: primási urad.	Mócsa	Komárom	260	260	tag
31	Gosztihonyi Mihály bérlője: Rauchl S.	Bárdibükk	Somogy	100	100	"
32	özv. gr. Eszterházy P.-né	Lesenceistvánd Zala	"	96	96	"
32/a	gr. Jankovich Bésán J.	Geszti Remetepuszta	Somogy	72	72	"
33	gr. Eszterházy T.	Sárosfő	Zala	102	?	—
34	gr. Széchenyi D.	Alexandrapuszta Erdőcsokonya	Somogy	130	130	tag
35	gr. Jankovich Bésán E.	Buzsák	"	132	132	"
36	"	Gic	Veszprém	8	8	"
37	gr. Zichy Rafael	Bodakajtor Felsőszentiván	Fejér	100	100	"
38	hg. Montenuovo	Németpalkonya	Baranya	152	140	—
39	"	Fürged	Tolna	36	36	—
40	gr. Károlyi L. örök.	Felgyő	Csongrád	145	145	tag
41	br. Kornfeld Móric	Felsőireg	Tolna	106	103	"
42	"	Remetepuszta	"	"	"	"
43	"	Hékut	"	"	"	"
44	Br. Schössberger V.	Tura	Pest	76	33	—
45	özv Sváb S.-né	Diósjenő	Nógrád	49	49	tag
46	lovász Riedermann László	Mozsgó Szent-egyedi p.	Somogy	26	26	—
47	Inkey László	Bogát-p.	"	58	58	tag
48	gr. Széchenyi B.	Felsősegesd	"	73	73	"
49	Veszprémi Káptalan	Somogyfok	"	36	36	"
50	"	Jutas	Veszprém	47	35	"
51	br. Inkey József	Iharosberény	Somogy	100	97	"
52	dr. Meller János	Csurgó Szent-p. Barcs	"	100	100	—
53	Földbérlő R. T.	Pél-p. Szabadhidvég	"	60	?	—
54	Báder Béla	Pogányszentpéter	"	55	?	—
55	Honv. Jóléti Alap	Balatonlelle	"	151	55	—
56	gr. Festetics Sándor	Rád	"	280	210	tag
57	"	Ötvöskőnyi	"	"	"	"
58	"	Dávod	"	"	"	"
59	"	Beleg	"	"	"	"
60	gr. Széchenyi Aladár	Marcali	"	70	?	tag
61	gr. Széchenyi Testvérek	Homokszentgyörgy	"	72	72	—
62	gr. Széchenyi István	Lajosháza	"	52	52	—
63	Bánszky Mihály	Tarany	"	110	96	tag
64	"	Somogyvár	"	90	79	"
65	dr. Hoffmann E. bérlő Klein Mór és József háza	Nagynémetegyháza	Fejér	80	80	"
66	Magy. Ném. Mezőg. rt.	Balatonszárszó	Somogy	46	46	"
67	"	Mesztegyő	"	85	85	"
68	dr. gr. Jankovich I.-né	Szöllősgyőrök	"	58	58	előf.
69	" üzemen kiv.	Balatoncsehi	"	50	—	—
70	Rónay Pál	Patosfa	"	60	60	tag
71	Szegő Miklós	Nyeny	Veszprém	60	60	"
72	Eszterházy hitb.	Nagyigmánd	Komárom	95	?	"
73	Albrecht kir. herceg	Karapanca	Baranya	66	66	"
74	Szentlászlópusztai	Szentlászlóp. u. p. Nagyatád	Somogy	50	58	—

75	Weissenberger Rudolf	Zalogospuszta u. p. Beremend	Baranya	85	?	?	tag	134	Gr. Széchenyi Ferenc	Aranyospuszta	Somogy	89	?	"
76	Harsányi Markó	Harsány	Borsod	54	54	"	"	135	Szentivány Egon	Keléd	Vas	18	15	"
77	Majsai Béruradalom	Majsa u. p. Keszőhidegkut	Tolna	232	232	—	—	136	Gr. Széchenyi Emil	Lábod	Somogy	150	?	előf.
78	Heisler Jakab	Kecsegep. Fornád-kecsege	"	25	25	—	—	137	Gr. Festetics uradalom	Csertő u. p. Szigetvár	"	50	?	—
79	M. kir. Baromfitelep	Gödöllő	Pest	48	48	tag	—	138	gr. Somssich Géza	Kivadár	"	6	?	—
80	Pesti Közp. Papnev.	Kiskomárom	Zala	32	32	—	—	139	Dr. Hg. Eszterházy Pál	Bánokszentgyörgy	Zala	39	39	—
81	gr. Pallavicini Ede	Mosdós	Somogy	6	?	—	—	140	Gr. Eszterházy L. László uradalom	Bakonyszombathely	Veszprém	27	?	tag
82	hg. Hohenlohe	Somogyaszob	"	10	?	—	—	141	Pécsi Püspökség	Püspökpuszta	Bács	120	?	—
83	Kisbéri áll. ménésbirt.	Kisbér	Komárom	33	33	előf.	—	142	Döry Frigyes	Paradicsompuszta	Tolna	32	31	tag
84	dr. Kunfy Lajos (üzemen kívül)	Somogyur	Somogy	20	—	tag	—	143	Erzbrucker József	Seregélyes	Fejér	45	45	—
85	gr. Erdődy	Somlóvár	Vas	21	?	"	—	144	Szeged sz. kir város	Fehértó	Csongrád	920	920	tag
86	"	Szajki-major	"	30	?	"	—	145	Fischer Ede	Ligetpuszta u. p. Zsidó	Pest	8	8	—
87	dr. gr. Somssich Gy. bérlő: Méhes Ottó	Geszti Felső-berecska	Somogy	24	24	—	—	146	Antalfy és Társa	Péteri tó	"	200	150	tag
88	Hirsch Imre	Sörnye-Szövécs	Somogy	57	57	tag	—	147	Dr. Voinovics Gézané	Alap	Fejér	45	4	"
89	Stentzer Lajos	Kiskorpád-Kaposzréplak	"	12	12	—	—	148	M. kir. Ércbánya	Recsk	Heves	6	?	"
90	Szánky Aurél (üzemen kívül)	Kiskürtös	"	14	—	—	—	149	Hg. Eszterházy	"	Sopron	60	?	előf.
91	dr. Pál Artur	Alamamellék	"	62	60	tag	—	150	Br. Weisz Manfréd örök	Derekegyháza Ördögös p.	Csongrád	125	125	tag
92	özv. gr. Széchenyi Aladárné	Rinyatamási	"	20	20	"	—	151	Közalapítványi urad.	"	"	"	"	"
93	Satzger Géza	Ádánd	"	48	48	—	—	152	b. Komlósi József	Sióagárd	Tolna	100	70	—
94	Marschall Lajos	Gerézdpuszta	"	8	8	—	—	153	Ilovszky Ármin	Nyirjes pta.	Nógrád	10	10	tag
95	Bosnyák Géza (1937-ben üzemen kívül)	Misefa	Zala	28	—	—	—	154	Wolf Péter	Tevel	Tolna	3	?	—
96	Márffy Elemér	Somogyzentimre	"	15	15	tag	—	155	Jászberény város	Jászberény	Szolnok	7	7	előf.
97	Svastics Nándor (üzemen kívül)	Szentgáloskér	"	18	—	—	—	156	Eszterházy Hgi Hitb. u. p. Odalmand	Felsőleperd u. p. Odalmand	Tolna	75	75	"
98	gr. Eszterházy Pál	Réde-Bakonybánk	Veszprém	69	69	tag	—	157	Elekes Gyula Réde u. p. Somogytarnóca	Felsőgyörgyös p. u. p. Somogytarnóca	Somogy	51	51	tag
99	M. K.-Tanítórend	Orci	Somogy	61	61	előf.	—	158	Igmándy Schranz J.	Nagybejom	"	5	5	—
100	"	Szentiváni (Gölle)	"	61	61	"	—	159	Sárkány György	"	"	5	?	—
101	"	Hetény	"	61	61	"	—	160	Antalfy Antal	Cegléd	Szolnok	30	?	tag
102	Kund. Hitbizomány	Somogyfajsz	"	31	43	tag	—	161	gr. Károlyi István	Igar u. p. Fehérvárcsurgó	Fejér	28	28	"
103	"	Somogykölked	"	20	43	"	—	162	Darvas Ferenc Homokszentgyörgy	"	Somogy	7	5	—
104	gr. Pergen Johanna örökösei	Somodor	"	20	20	"	—	163	özv. gr. Széchenyi Frigyesné	Somogytarnóca	"	17	10	tag
105	Dr. Karczag József	Baracs-Idamajor	Fejér	12	12	"	—	164	Pókos József	Inkey-antalfa	"	10	10	—
106	gr. Károlyi Imre	Zalaszentgrót	Zala	40	40	"	—	165	Heibl József és Tsaí	Katymár Fehértó	Bács	31	31	—
107	özv. Nagy Lászlóné (üzemen kívül)	Zéll puszta	"	22	—	—	—	166	M. Tógazd. rt. Hortobágyi tároló medence	Hortobágy	Hajdú	308	308	tag
108	Gaal János	Tokajpuszta	"	35	35	tag	—	167	Szoják Ernő	Pótharasz-pta. Nyáregyháza	Pest	166	?	"
109	Winter Imre	Kaposmérő	Somogy	20	19	"	—	168	Kovács István	Bag (Malom)	"	1	?	—
110	gr. Bethlen István	Köröshegy	"	30	30	"	—	169	Bánhidai tóg. bérlet	Bánhida	Komárom	cca 200	?	előf.
111	gr. Somssich örökösek	Babocsa	"	28	28	—	—	170	Véssey Kálmán (le nem csapolható)	"	"	cca 200	?	—
112	Merész Gyula bérlő	Tücsökpuszta	"	28	28	—	—	171	Fadd Várszegi halgazdaság (Holt Duna)	Fadd	Tolna	cca 200	?	—
113	Honig Albert	Börzsöny	Tolna	38	38	tag	—	172	Sumonyi tógazdaság	Sumony	Baranya	402	402	—
114	özv. Löwensohn Emilné	Somogyvámos	Somogy	35	30	—	—	173	Banó Iván	Mocsolád	Somogy	4	?	—
115	Löwenstein Emil és László	Gyótapuszta u. p. Szeptnek	Zala	22	22	tag	—							
116	Steinitz Imre	Somogyhatvan	Somogy	16	16	—	—							
117	Halmos Imre	Marton-puszta v. á. Alsósegese	"	15	15	—	—							
118	Szabó Sándor	Felsőir g Múth-puszta	Tolna	10	10	előf.	—							
119	Márffy Elemér	Kápolnásvisnye	Somogy	33	33	tag	—							
120	gr. Somssich János	Somogybükkösd	"	?	?	—	—							
121	Bajor kir. Herceg	Sárvár (Igar)	Fejér	21	?	—	—							
122	gr. Batthyány L.	Ikervár	Vas	10	?	—	—							
123	Zierer Ernő örökösek	Mikosdpuszta	"	45	32	—	—							
124	Nagy István	Pusztamagyaró	Zala	15	15	—	—							
125	Bíró Sándor	Kiskorpád	Somogy	6	6	—	—							
126	Nemeskéri Kiss Géza	Göd	Pest	13	?	—	—							
127	Bognár József	Kisozslár-Tápiósáp	"	5	5	—	—							
128	H. Szitányi Matild	Baracs Matild m.	Fejér	45	45	—	—							
129	Veszprémi Káptalan	Csopak	Zala	6	3	tag	—							
130	Breuer József püspöki urad. bérlő	Barnahát p. u. p. Nagykőnyi	Tolna	32	30	"	—							
130/a	Medgyesi Bérgazd.	Alsómedgyes	"	20	20	—	—							
131	Halász Béla	Kincsempuszta	Pest	10	10	—	—							
132	Hg. Eszterházy Hitbiz.	Szentpéterföldsé u. p. Gutorföldsé	Zala	18	18	tag	—							
133	Hg. Eszterházy Hitbiz.	Tüske p. u. p. Dombóvár	Tolna	100	100	előf.	—							

Japán halászhalk.

Pár órányira Jáva északi partjaitól buja szigetek terülnek el a Jáva-tenger foszforeszkáló vizében. A hajósok messze elkerülik az „Ezer szigeteket“, mert ármányos homokpadok és korallsziklák leselkednek a vízfelszínre alatt. Az apró szigetek legnagyobb része lakatlan, csak az itt-ott felszálló füst mutatja, hogy az „ezer szigeteken“ is élnek emberek. Ezek részben malájok, részben szundanézek, akik halászatból élnek. De a halászat nagyon sovány kenyeret nyújt, mert a Jáva-tenger vizében kevés a hal. Legalább is ezt állapította meg a hivatalos vizsgálat és ezt mutatták a tények. Jáva halászúségletét nem fedezi a körülölelő tenger, sem északon, sem délen, sem keleten, sem nyugaton. Egyegy kis halacska 10—20 sőt 30 hollandi centért vesztegetnek ott a tenger partján és a halászbarkák még ki sem kötnek, élelmes kínaiak már a tengeren megvásárolják a fogást az utolsó darab halig. Jáva belsejébe már csak szárított hal kerül, de legnagyobb részét Ausztráliából és Brit-Indiából.

Közismert tény volt tehát, hogy Jáva partjai körül kevés hal van és a tengerpartokon egyre-másra keletkeznek a mesterséges halastavak, amelyeket a tenger árja táplált. Érthető tehát, hogy nagy feltűnést keltett, mikor japán halászok jelentek meg a halzegény vizeken. Pár hétig ide-oda csónakáztak a szigetek között, le-lebuktak a víz alá, hálókat vetettek ki, majd a kifogott halakat visszadobták a tengerbe. Szóval vizsgálták a terepet. Mikor készen voltak a felderítő munkával, összeültek, meghányták-vetették a dolgot és egy

szép napon japán lobogó alatt tengernek vágott egy nagy motoros halászbárka.

Bolondok ezek a japán halászok, — mondották a maláj halászok, — ha két hétig halásznak, akkor sem fognak annyi halat, hogy a bárka tele legyen. Nagy volt azonban a csodálkozás, — már mint ahogy ilyenkor lenni szokott — mikor 24 órával később visszajött a halászbárka, süllyedésig megtöltve hallal. Hetenként kétszer halásztak a japánok az „ezer szigetek“ között és mindig 50—60 métermázsza hallal tértek vissza.

Könnyen elképzelhető, hogy a maláji halászok mindent elkövettek, hogy kikémleljék a japánok halászerületét. De ez sohasem sikerült, mert a japánok mindig váratlanul indultak el és a gyors motorbárkát nem tudták nyomon követni. A hatóságoknak is jelentették a japánok csodálatos halfogásait, de azok egyrészt nem adtak hitelt a jelentéseknek, másrészt úgysem léphettek volna közbe, mert a tengeren mindenkinek szabad halászati joga van. Az illetékes hatóságok hihetetlennek találták, hogy Jáva partjai közelében lehetséges legyen egy 10 főből álló halászbárkának 25—30 óra alatt ilyen fantasztikus mennyiségű halat fogni a hivatalosan átkutatott és halszegénynek talált vizeken.

Már heteken keresztül folyt zavartalanul a japánok halászata, egyre fokozódó eredménnyel. A bennszülött halászok egyre jobban zúgolódtak a „sárga verseny“ ellen. Ugy, hogy végül a hatóságok barátságos beavatkozásra szánták magukat, annál is inkább, mert az „Ezer szigetekről“ is érkezett panasz, hogy a japánok valósággal „összesöprik a halat a vízben“ úgy, hogy még mutatóba sem marad belőle. S ott, ahol a bennszülött halász ezelőtt még nagynehezen egy pár kiló halat tudott fogni, most egy fia hal sincs.

A batáviai regent (bennszülött kormányzó) és a halászati hivatal egy vezetője tehát összeköttetésbe léptek a japán halászokkal. A tíz félmezeleten, igénytelen kis japánocska vezetője, egy fúrge, pápaszemes emberke figyelmesen meghallgatta a nagy személyiségek kérelmét, amely mindössze abból állt, hogy engedjék meg a kormányzónak és a halászati hivatal vezetőjének, hogy elkísérhessék a japánokat egy „kirándulásra“. A kis, pápaszemes japán látható örömmel és szüntelen mosolygások között egyezett bele a szerény kérelembe; mindössze azt jegyezte meg, hogy az uraknak majd ott kell aludni a fedélzeten a bűzös halak között egy sátorponyván és főtt rizst, meg nyers halat kell enniök. Az urak tekintve a nemes célt és abban a reményben, hogy sikerül majd a japánok titkát leleplezni, mindenbe beleegyeztek. Megállapították pontosan az útrakelés időpontját és az urak megelégedetten távoztak a „siker konferenciáról“.

Elérkezett az indulás időpontja, délután három óra. Az urak megjelentek a kijelölt helyen, ahol híre-hamva sem volt a japánoknak, ellenben jelentették nekik, hogy a japánok már délelőtt 11 órakor kifutottak a tengerre. Persze bosszúság. Dühöngés. Visszavonulás. Harmadnap szigorú üzenet a japánokhoz, hogy így, meg úgy. A japánok rettentő sajnálkozása, hogy bizonyosan a tolmács rosszul mondta az időt, hisz tíz óra volt a megállapodás, ők még vártak is egy órát az urakra stb. stb. De mikor parancsolnak az urak jönni, mindig szívesen látott vendégek. Ujra megállapodtak, de most már úgy, hogy a regent és a halászati hivatal főnöke, meg a tolmács a kikötőrendőrség motoros bárkáján fogják elkísérni a japánokat. Ehhez félig joguk is volt, mert olyan jelentést kaptak, hogy a japánok az u. n. „defenziós vonalon“ belül halásznak. A defenziós vonal öt kilométerre van a szárazföldtől, úgy Jáva, mint a környező szigetek partjaitól. Mivel a sűrűn egymás mellett fekvő „Ezer szigetek“ között csak kevés olyan pont van, amelytől öt kilométer körzetben ne volna szárazföld, nagyon valószínűnek látszott, hogy a japánok búsánan jövedelmező halászat mellett a partvidéket is térképezik és kutatják az aknamezőket.

Mindenképpen nagyon érdekesnek ígérkezett a „kirándulás“. Délután egy órakor el is indult a két motoros bárka. Elől a japánok, utána a rendőrség. Alig mentek azonban másfél óra hosszat, elromlott a japánok motorja. Egy fél óra alatt rendbe hozták a hibát. Tovább. Egy óra múlva megint megállt a motor. A japánok piszmogtak a motoron, a rendőrség bárkája pedig ott vesztegelt mellettük, fedélzetén az előkelő funkcionáriusokkal. Negyedóra, negyedóra után mulott és a motor csak nem akart menni. A rendőrség ravasz trükköt sejtett a dologban és az urak érzelmeit könnyű elképezni. Végre a japánok azt ajánlották, hogy a rendőrség bárkája csak menjen előre egy bizonyos helyre, majd ők utánuk jönnek, ha megjavították a motort. Mit volt mit tenni, a tenger is erősen kezdett hullámsani és veszélyes volt a veszteglő motoron maradni. Kénytelen-kelletlen elindultak hát előre. Délután hat órára elérkeztek a kijelölt helyre, ahol horgonyt vetettek. Már rég leszállt a sötétség, de japánoknak nyomuk sem volt. Sőt egész éjszaka sem

látták a japánok lámpáit. Most már biztosra vették, hogy a japánok becsapták őket. Nagy volt a meglepetés, mikor virradatkor megpillantották a japánokat egy pár kilométernyire a kijelölt helytől. A motor rendben volt, megkezdődhetett a halászat. Mikor megpillantották a helyet, kiderült, hogy a defenziós vonalon belül vannak. A japánok rögtön megindították a motort, hogy egy megfelelő zátonyt, vagy homokpadot keressenek, amely körül halászhathatnak. A japánok csodálatos ügyességgel hajóztak térkép nélkül. Mikor a defenziós vonalon kívül egy tenger alatt levő homokpadhoz értek, — amely a rendőrség térképén nem is volt megjelölve — hirtelen megálltak. A következő pillanatban már nyolc ember ugrott a vízbe. Mindegyiken szemüveg volt, amely megakadályozta, hogy víz érje a szemet. Ketten megfogták a nagy háló végét, a többiek lebuhtak a víz alá. A motoros nagy félkört írt le. a tengerbe eresztette a mintegy kétszáz méter hosszú hálót. A kristálytisza vízben világosan lehetett látni, amint a szemüveges japánok felzavarják a homokpad mélyedéseiben uszkáló halakat. A kis japánok 70—80 másodpercig voltak képesek a víz alatt maradni. Sőt egyikük teljes két percig kibírta levegő nélkül. Ha egy-egy nagyobb csoport halra akadtak, a derekukra kötött fehér vászonkendővel — mint valami zászlóval — terelték a halakat a nagy háló felé.

A rendőrség bárkájában ülő urak elképedve látták, hogy a japánok milyen nagytömegű halat zavartak elő a homokpad mélyedéseiből. Miközben a hat ember a fehér kendőkkel terelte a halakat a háló felé, a két japáni a háló végével lassan közeledett, az immár csöndesen álló bárka felé. Egy félóra múlva már csak alig tíz méter nyílás volt a háló két vége között. A nyílás előtt a nyolc japáni kezében a fehér kendőkkel hessegette vissza a menekülni igyekvő halakat. Végre összeért a háló, a japánok visszamásztak a bárkába. És egy negyedórával később már mintegy 1500 kg. hal volt a bárkában. Ekkor tűnt ki, hogy a japánok mintegy kétezer kilogramm jeget hoztak magukkal a bárka fenekén.

Még háromszor vetették ki a hálót három különböző helyen. Minden alkalommal mintegy háromnegyed óráig tartott a fogás. Délelőtt tíz órára a hatalmas bárka már tele volt hallal és megkezdődhetett a visszautazás. Délután négy órakor már Tandjong Priokban, Batávia kikötőjében volt a két bárka, ahol kitűnt, hogy a japánok 1500 kg. halat fogtak, mintegy 4000 hollandi forint értékben. Olyan eredmény, amelyet ezideig egyetlen maláj, sőt európai halásztársaságnak sem sikerült elérni Jáva partjain.

Kiderült az is, hogy a tíz tagból álló japán társaság minden tagja a vezetőtől a gépészig egyenlő arányban részesül a nyereségből, miután hogy egyenlő arányban járultak hozzá az — alig tízezer forintnyi — alapítókéhoz. Még a laikus előtt is világos, hogy a japánok halászata bámulatoisan jövedelmező üzlet és érthető, hogy nemcsak jávai halászati hivatal, hanem valamennyi jávai halász irigykedve és csodálkozással beszél a tíz kis japán szemüveges, fehérkendős halász művészetéről.

Zboray Ernő.

* * *

E cikk a szerzőnek „Tizenöt év Jáva szigetén“ című, s a Kir. Magyar Természettudományi Társulat kiadásában 1936-ban megjelent igen érdekes gazdagon illusztrált könyvből való. (143—147. old.)

A kiadótól és a szerzőtől megszereztük az engedélyt a leközlésre, mert igen érdekes exotikus példa arra, hogy a gyöngyhalászon kívül vannak rendes halászok a távol keleten is, akik modern „Hany-Istók“-ok módjára vízalábukva halásznak és e módszerrel nagy eredményeket érnek el.

Ujdonságok.

ÉVFORDULÓ. — November 4. Szent Imre herceg napja. A múlt évben ezen a napon verték a hidat honvédeink a Dunán, hogy átkelve rajta, egyesítsék húsz évi erőszakos szétválasztás után Komáromot, a Csallóközt, a Duna balpartján elterülő magyar földet és népet a csonka Anyaországgal. . . Doborgaznál, e sziget legőregebb polgára *Khin Lajos* halászmester fogadta honvédeinket az ottani lakosság nevében. Ötvenegy év óta bérlő *Khin* tagtársunk a halászerületet, ahol, túl a nyolcvanra, a jó Isten segítségével még mindig jó erőben és egészségben dolgozgat. Tavasszal meglátogattuk őt halásztanyáján. Sok érdekes dolgot mesélt el halásztapasztalatokban gazdag multjából, emlékeiből. Ezekről majd más alkalommal írunk. Bizonyos azonban, hogy legkedvesebb emléke a tavalyi november negyedikre, amely minden magyar halásznak felejthetetlen.

E magyar ünnep első évfordulóján olvasóinknak bemu-

tatjuk Khin Lajos tagtársunk fényképét, akinek fiától: Khin Antaltól, a somorjai polgári iskola es városi múzeum nagytudású igazgatójától nemsokára cikket fogunk közölni lapunkban.

Khin Lajos, doborgazi halászmester. (A szerkesztő felvétele.)

Előadás halastavi rizstermesztésről.

A Mérnök és Építész Egyletben október 24-én a rizstermesztéssel egybekapcsolt halnevelésről tartott előadást Kontur György, az Országos Halászati Felügyelőség mérnöke.

Az előadó a „Halászat” 1938 december havi számában már ismertette olvasóinkkal ezt a kérdést. Előadásában sok tekintetben új megvilágításban mutatott rá a hazai rizstermesztés nemzetgazdasági jelentőségére, amely igen sok tőgazdaságunknál hozhat haladást.

Beszámolt az eddigi kísérletekről, ismertette a rizsszükeglet alakulását, a behozatali adatokat, szóval a kereskedelmi részt. Majd rátért a természetével kapcsolatosban a talajelőkészítés, gépvetés, palántázás, gyomlálás, aratás stb. különböző fogásaira és rámutatott a rizstelepen folytatható halivadék-nevelésre.

18700 kat. holdat kitevő tőgazdaságaink közelében fekvő vizenyős, többé kevésbé hasznavehetetlen területeknek rizsteleppé való átalakításával 15.000—20.000 kat. holdon megtermeszthető a hazai rizsszükeglet. Ez 6—8 millió pengő értékű behozatalt tenne fölöslegessé a magyarakat és tudás.

A földmunka alkalom a termeléssel kapcsolatos munkaszükséglet, a hasznavehetetlen területek értékelkedése, a tőgazdaság munkaszükségletének jobb megosztása és még igen sok előny indokoltá teszi, hogy oly területeken ahol a talaj egyenletesen sík és vizet át nem eresztő, valamint ott ahol felesleges víz áll rendelkezésre, foglalkozzunk a halastavi rizstermesztés kérdésével.

Az előadó hazánk meteorológiai adatait számos táblázatban mutatta be, kiemelve az ország déli és délkeleti részének rizstermesztésre való alkalmasságát. Azonkívül összehasonlítást adott a felsőolaszországi rizsföldek hőmérsékleti adataira vonatkozólag, valamint kimutatta ami Alföldünknek jóval magasabb napfénytartamát.

Kitért a rizstelep építési költségeire is. Halastavi rizstermesztésnél a táplálóvíz es lecsapolás kérdése általában egyszerűen oldható meg. Egy példán hektáronként 500—700 pengő építési költségek adódtak. A termelési költségek egyik rizstelepünkön 300—400 pengő körül mozognak, míg a tiszta hozam 150—300 pengő körül volt az 1938. évben. 1938—39. években egyes helyeken, így Corchus Zoltánnak biharugrai rizstelepen és Hortobágyon 30 mázsát meghaladó átlagtermések voltak, ami a jelenlegi 36 pengős q-kénti nyers rizs beváltási árát számítva, 1000 pengő kat. holdankinti nyersbevételek felel meg.

Hollandiában lassan újra megindul a nyíltvízi halászat.

(Die Deutsche Fischwirtschaft 43. száma okt. 22.)

Az úszóaknák miatt a legénység 50—100 %-kal magasabb bér mellett is nehezen vállalkozik a tengeri halászatra. In-

kább a sovány munkanélküli segélyen él, minthogy „virág-hagymák” (aknák) között halásszon.

A kormányzat hathatós támogatásban részesíti a holland halászatot. Háborús katasztrófa esetén fizeti a legénység kártalanítását azonkívül vállalja a háborús biztosítás 3/5-öd részét. Felfüggesztették a heringhalászati tilalmat is, így a hálózemmagyság, a tilalmi idő és méreten aluli halfogás korlátozását, végül teljes hálóhosszal lehet halászni.

Különösen a nagyobb hal iránt van nagy kereslet. Hollandiát, amelynek békében nagy kivitele van, nyílttengeri hallal most a dánok látják el, akik igen jó áron értékesíthetnek.

K. Gy.

Tiszai, dunai és más folyóvízi halászok figyelmébe!

A szegedi Ferenc József Tudomány Egyetem Állatrendszertani Intézetének (Szeged, Baross Gábor utca 2, Igazgató: Dr. Farkas Béla egyetemi ny. r. tanár) szüksége van a folyami ingola nevű körszájú hal több kisebb-nagyobb példányára. E halat a halászok ingola, ingolna, kilencszemű hal, a lárváját pedig vakcsík néven ismerik. Jellemzi hengeres, hosszú, vékony, kigyóyszerű teste, kör alakú szája, pikkelyek hiánya, mindkét oldalon 7—7 kopoltyúrése és a páros úszószárnyak (mell- és hasi úszók) teljes hiánya. Az állat fejletlen lárvája vak, és az iszapban él.

Aki ilyen halat fog, küldje el a szegedi Egyetem Állatrendszertani Intézetének fent olvasható címére, amely költségeit megtéríti.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint 1939 október hó folyamán a nagybani halárak kilógramonként a következők voltak:

				Összehasonlítá. sul az 1938 évi októberi adatok
Édesvízi élőponty	nagy	— — —	1'70—2'—	P 1'40—1'60
	közép	— — —	1'40—1'60	„ 1'20—1'40
	kicsi	— — —	1'20—1'40	„ 1'—1'20
Édesvízi jegelt ponty	nagy	— — —	1'20—1'40	„ } 0'80—1'10
	közép	— — —	1'—1'20	„
	kicsi	— — —	0'90—1'10	„
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	— — —	5'20	„ 6'—
	II. „	— — —	3'20	„ 4'—
	III. „	— — —	2'60	„ 3'20
	IV. „	— — —	2'30	„ 2'80
Fogassüllő	I. „	— — —	3'50—4'—	„ 3'50—4'—
	II. „	— — —	2'80—3'50	„ 4'0—3'50
	III. „	— — —	2'50—2'80	„ 2'60—2'80
	IV. „	— — —	2'50—2'80	„ 2'20—2'40
Harcsa élő	nagy	— — —	2'60—2'80	„ 3'—3'20
	kicsi	— — —	2'—2'20	„ 2'40—2'60
Harcsa (jegelt)	nagy	— — —	2'80	„
Csuka jegelt	— — —	— — —	0'80—1'20	„
Compó	— — —	— — —	1'—	„ 0'90—1'—
Márna	— — —	— — —	1'—1'20	„
Kecsege	— — —	— — —	1'50—2'60	„
Kárasz	— — —	— — —	1'—	„ 0'70—0'90
Ön	— — —	— — —	0'90—1'—	„
Balatoni keszeg	— — —	— — —	0'35	„
Fehérhal	— — —	— — —	0'35	„
Törpe harcsa jegelt	— — —	— — —	0'90—1'—	„

Forgalom elég élénk.

Halátlagárak a Budapesti Vásár és Vásárcsarnokokban a hivatalos árjegyzések alapján.

A jövőben halászati társulataink bérjövedelem számításának megkönnyítése végett közölni fogjuk az élő ponty, élő harcsa nagybani negyedévi középárait is.

1938. év	Élő középponty P/kg	Élő harcsa P/kg
I. évnegyed	1'127	
II. „	1'227	
III. „	1'332	
IV. „	1'247	
Égész év	1'233	
1939. év		
I.	1'150	2'138
II.	1'299	2'036
III.	1'534	2'264

Eladó :

3000 drb I nyaras 15 deka átlagsúlyú

fogassüllő ivadékok.

Tavaszi szállításra megtermékenyített fogassüllőikre előjegyzéseket elfogadunk. — Simongáti Uradalom tógazdasága Simongát u. p. Nagyatád.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

TELEFON : 185-740, **BUDAPEST**
IX., Központi Vásárcsarnok

BARTA LIPÓTNÉ
HALKERESKEDŐ

TELEFON :

Iroda : 185-0-71.

Üzlet : 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Az ország számtalan tógazdaságától kapom a legkitűnőbb elismeréseket, melyszerint a gumiüzememben sokévi tapasztalattal készített

gumi halászcizmák

tartósság tekintetében utolérhetetlenek. — Hosszúszerű halászcizmáim a legnemesebb és legerősebb autógumiból készülnek és dacára annak, hogy ára szokatlanul olcsó, mégis

Decemberi—januári szállításra keresünk cca 2 q telepítésre alkalmas (lehetőleg egynyaras)

c s u k a i v a d é k o t

Részletes sürgős ajánlatokat „Horgász Egyesület” jelígre kérünk a kiadóhivatalba.

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon: 185-4-48.

Fióküzletek: IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185-4-48. — V., gr. Tisza István-u. 10. Telefon: 181-6-79. — VII., Garay-téri vásárcsarnok. Telefon: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. Telefon: 135-3-39.

Budapest.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, párafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

Fióküzlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61

a tartóssága fölülmul minden más anyagból készült halászcizmát. —

Kérdezősködésemre szívesen megnevezem, hogy mely tógazdaságoktól lehet érdeklődni, a nagyon bevált VULKÁN-HALÁSZCSIZMÁIMRÓL

BARNA BÉLA gumiüzem, PÉCS
Ferenciek-u. 8.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárúsítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.